



Europeiska
kommissionen



En kort vägledning till EU:s åtgärder för **yrkesutbildning**

Yrkesutbildning

Varken Europeiska kommissionen eller någon person som agerar på kommissionens vägnar är ansvarig för hur nedanstående uppgifter används.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2018

© Europeiska unionen, 2018

Vidareutnyttjande tillåtet med angivande av källan.

Policyn för vidareutnyttjande av kommissionens handlingar styrs av beslut 2011/833/EU (EUT L 330, 14.12.2013, s. 39).

För vidareutnyttjande eller kopiering av fotografier eller annat material som inte omfattas av EU:s upphovsrätt måste tillstånd begäras direkt från upphovsrättsinnehavaren.

Alla fotografier © Shutterstock om inget annat anges.

PDF	ISBN 978-92-79-81382-5	doi:10.2767/24015	KE-04-18-279-SV-N
PRINT	ISBN 978-92-79-81376-4	doi:10.2767/704929	KE-04-18-279-SV-C

En kort vägledning till EU:s
åtgärder för
yrkesutbildning



EU och yrkesutbildning

Europeiska kommissionen arbetar tillsammans med nationella regeringar, arbetsgivare, fackföreningar och länder utanför EU för att

- förbättra kvaliteten på yrkesutbildningen,
- förbättra undervisning och utbildning inom området,
- se till att kurserna är relevanta för arbetsmarknaden.

Denna roll erkänns i Köpenhamnsdeklarationen från 2002, när medlemsstaterna kom överens om gemensamma prioriteringar och strategier för att främja ett system för erkännande av färdigheter och kvalifikationer i hela Europa.

Vid genomförandet av sina åtaganden eftersträvar kommissionen att alla medborgare ska ha möjlighet att erhålla nya färdigheter, antingen i skolor, högskolor, universitet eller utbildningscentrum, som del av lärlingsutbildningar och lärande på arbetsplatsen, eller genom icke-formell eller informell inläring på eller utanför arbetsplatsen. Detta innebär att vägarna till yrkesutbildningen utvecklas och stärks. Några av de huvudsakliga vägarna till yrkesutbildning presenteras på följande sida.



© Europeiska kommissionen.

“När 40 % av arbetsgivarna i Europa inte kan hitta personer med rätt kompetens för att tillsätta lediga tjänster har yrkeskompetens blivit ett av de bästa sätten att forma sin karriär. Yrkesutbildning bör bli ett första val för ungdomar och möjliggöra kontinuerlig kompetensutveckling och omskolning för vuxna i överensstämmelse med behoven på arbetsmarknaden.”

Marianne Thyssen

EU-kommissionär för sysselsättning, socialpolitik, kompetens och rörlighet på arbetsmarknaden

Olika vägar till yrkesutbildning

Inledande yrkesutbildning

Genomförs normalt sett i skolan, före inträdet i arbetslivet.

Fortbildning

Yrkesutbildning efter avslutad inledande utbildning – eller efter påbörjad sysselsättning.

Lärande på arbetsplatsen eller inledande varvad utbildning

Formell lärlingsutbildning i ett företag kombinerad med gedigen yrkesutbildning vid en skola eller högskola som leder till ett nationellt behörighetsbevis grundat på en överenskommelse mellan lärlingen och företaget (och eventuellt institutionen där yrkesutbildningen bedrivs), Eleven får lön eller annan ersättning under utbildningen.

Icke-formell och informell yrkesinriktad inläring

Omfattar all icke-formell och informell utbildningsverksamhet – både mer allmän och yrkesinriktad.

EU:s prioriteringar för yrkesutbildning fram till 2020

I slutsatserna från Riga (juni 2015) kom EU, kandidatländer, EES-länder, arbetsmarknadens parter i EU, kommissionen och anordnare av yrkesutbildningar i unionen överens om en uppsättning resultat för perioden 2015–2020:

- Främjande av **lärande på arbetsplatsen** i alla former, med särskild tonvikt på lärlingsutbildningar, genom att engagera arbetsmarknadens parter, företag, handelskammare och anordnare av yrkesutbildningar, samt genom att stimulera innovation och entreprenörskap.
- Ytterligare utveckling av **mekanismer för kvalitetssäkring inom yrkesutbildning** i överensstämmelse med rekommendationen i den europeiska referensramen för kvalitetssäkring av yrkesutbildning (EQAVET) och, som del av kvalitetssäkringssystemen, fastställande av kontinuerlig information och återkoppling i system för inledande yrkesutbildning och fortbildning på grundval av utbildningsresultat.
- Förbättra **tillgång till yrkesutbildning och kvalifikationer för alla** genom mer flexibla och genomträngliga system, särskilt genom att erbjuda effektiv och integrerad vägledning och tillhandahålla validering av icke-formell och informell inläring.
- **Stärka nyckelkompetenser** i kursplaner inom yrkesutbildning ytterligare och tillhandahålla effektivare möjligheter att förvärva eller utveckla denna kompetens genom inledande yrkesutbildning eller fortbildning.
- Införa systematiska tillvägagångssätt och möjligheter för **inledande och kontinuerlig fortbildning av lärare, utbildare och mentorer inom yrkesutbildning både på skolor och arbetsplatser**.



En ny kompetensagenda för Europa

I den nya kompetensagendan för Europa (2016) framhävs tio centrala åtgärder inom tre prioriterade områden.

1. Förbättra kompetensens kvalitet och relevans i hela Europa:

- Vägar till kompetensutveckling.
- Ram för nyckelkompetenser.
- Yrkesutbildning som ett första val.
- Koalitionen för digitala färdigheter och arbetstillfällen.

2. Se till att kompetenser och kvalifikationer blir synligare och jämförbarare:

- Översyn av den europeiska referensramen för kvalifikationer.
- EU-verktyg för kompetensprofil från medborgare i tredjeländer.

3. Förbättra upplysningar och information avseende kompetens för att möjliggöra bättre karriärval:

- Översyn av Europass.
- Analys av kompetensflykt.
- Plan för sektorsövergripande samverkan avseende kompetens.
- Initiativ för spårning av nyexaminerade.

Aktuella utmaningar och lösningar vad gäller kompetens

Kompetensgap

40 %

av arbetsgivarna i Europa kan inte hitta personal med rätt kompetens för lediga tjänster

Europas högkvalificerade arbetskraft utgör grund för vår sociala modell och för ekonomisk tillväxt. För att bibehålla och öka kunskapsbasen i Europa strävar politiska beslutsfattare och arbetsgivare kontinuerligt efter att undanröja kompetensluckor och skillnader mellan utbud och efterfrågan på kompetens som uppkommer när för många (eller för få) människor har den kompetens som krävs för att utöva ett yrke. Av avgörande betydelse för EU:s insatser är en **kompetenskarta** i form av en onlineplattform, vilken omvandlar data till användbar, korrekt och snabb information för att hjälpa politiska beslutsfattare att fatta välgrundade beslut om kompetens. År 2016 lanserade kommissionen även en **plan för sektorsövergripande samverkan avseende kompetens** som ger berörda parter inom industrin den faktabaserade vägledning de behöver för att undanröja kompetensluckor.

Grundläggande kompetens

25 %

av de vuxna européerna har svårt med läsning, skrivning, räkning eller digitala färdigheter

Människor behöver grundläggande kunskaper i räkning, läsning och digitala färdigheter för att hitta, behålla eller få bättre jobb och bidra i samhället. År 2016 antog Europarådet initiativet vägar till kompetensutveckling för att ge medborgare som har problem med grundläggande färdigheter möjlighet att stärka och officiellt godkänna dessa färdigheter. Medlemsstaterna ska tillhandahålla **vägar till kompetensutveckling** inbegripet kompetensbedömning, skraddarsydd utbildning och erkännande av kompetens genom lokal utåtriktad verksamhet, vägledning och stödtjänster.

Lärlingsutbildningar och lärande på arbetsplatsen

860 000

lärlingsutbildningar har erbjudits av berörda parter från den europeiska alliansen för lärlingsutbildning sedan den infördes år 2013

Lärlingsutbildningar och lärande på arbetsplatsen är en av motorena för sysselsättning och tillväxt, men för få människor drar nytta av dessa möjligheter. Därför är **den europeiska alliansen för lärlingsutbildning** inriktad på att stärka tillgången på, kvaliteten hos och bilden av lärlingsutbildningar och lärande på arbetsplatsen, samt på möjligheten till rörlighet för lärlingar. Kommissionen ska även göra lärlingsutbildningar och lärande på arbetsplatsen attraktivare genom kommunikationskampanjer, inbegripet **den europeiska veckan för yrkeskompetenser**. Dessutom ska kommissionen införa nya möjligheter till utbildning utomlands genom den långsiktiga utbytesmöjligheten **Erasmus Pro** (del av Erasmus+-programmet). Slutligen gör medlemsstaterna ansträngningar att genom **ungdomsgarantin** väsentligen öka antalet lärlingsplatser som erbjuds.

Yrkesspecifika färdigheter

46 %

av företagen uppger att yrkeskompetenser är viktigast för framtida utveckling

Företagen behöver en blandning av kompetenser för att säkerställa kontinuerlig verksamhet och tillväxt. De tre färdigheter som företagen ansåg vara viktigast för sin framtida utveckling av verksamheten är yrkeskompetens (tekniska, praktiska eller yrkesspecifika färdigheter), kompetens vad gäller hantering av kunder samt lagarbete.

Yrkesutbildning är det smarta valet för medborgarna

Nyutexaminerade från yrkesutbildningar hittar arbete snabbare än jämnåriga med allmän gymnasieutbildning och postgymnasial utbildning (universitetsutbildning undantagen). De tjänar även mer än de med allmänna kvalifikationer. Så om du, som så många andra, uppfattar yrkesutbildning som mindre värd än andra former av utbildning är det dags att tänka om.

Vilka är fördelarna med yrkesutbildning?

Erhållandet av en yrkeskvalifikation är ett av de bästa sätten att påskynda sin karriär. Förutom att den övervägande majoriteten av eleverna vid yrkesutbildningar snabbt hittar arbete efter sin examen, har deras utbildning även betydande positiv inverkan på hur mycket de tjänar. Dessutom innebär den ständiga innovationstakten att det är viktigt att man uppgraderar sin kompetens under hela livet, eftersom vissa yrken ersätts genom automatisering, medan andra ändras genom ny teknik.

Varför är det en bra tidpunkt att utbilda sig?

De som utnyttjar möjligheten till yrkesutbildning åtnjuter förbättrade karriärmöjligheter genom att ligga steget före konkurrensen när det gäller tekniska förändringar. De kommer även att få tillgång till ett allt större antal nya karriärmöjligheter för högkvalificerade arbetare.

Vad gör EU för att främja yrkesutbildning och livslångt lärande?

EU:s program och initiativ har hjälpt hundratusentals europeiska medborgare att få tillgång till yrkesutbildning av hög kvalitet, från Erasmus+-utbildningsplatser till projekt från Europeiska socialfonden och lärlingsutbildningar som stöds av ungdomsgarantin.



60 %

hittar sitt första långsiktiga arbete inom en månad efter en avslutad yrkesutbildning (80 % efter sex månader)

85 %

av eleverna från yrkesutbildningar är nöjda med de färdigheter de har förvärvat

Antalet arbetstillfällen för personer med hög kompetens förväntas stiga med

+21 %

under 2015–2025, men minska med 17 % för arbetare med låg kompetens

Mer än

120 000

elever på yrkesutbildningar och lärlingar och omkring 20 000 anställda drar fördel av europeiska möjligheter till rörlighet varje år

Europeiska socialfonden investerar

6,7 miljarder

euro i yrkesutbildning och 7,2 miljarder euro i livslångt lärande (2014–2020)

En av Europeiska kommissionens centrala prioriteringar för 2015–2020 är att främja och utveckla yrkesutbildning i Europa. Denna broschyr tillhandahåller en allmän översikt över den nuvarande situationen i Europa vad gäller yrkesutbildning och hur EU arbetar för att stärka den. I broschyren framhålls betydelsen av yrkesutbildning, fördelarna för både enskilda och företag, samt vad EU-program och initiativ inom området har åstadkommit hittills.

Du kan hämta eller prenumerera på våra publikationer gratis på <http://ec.europa.eu/social/publications>

Vill du få regelbundna uppdateringar från GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering kan du registrera dig för det kostnadsfria e-nyhetsbrevet från Ett socialt Europa på <http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>



www.facebook.com/socialeurope



https://twitter.com/EU_Social

#EUVocationalSkills

#DiscoverYourTalent

